

נר שמואל



לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שני כ"ח בסיון תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

נדרים - כ"ב

1. באלו אופנים הגמרא אומרת שאין לפתוח את הנדר?
 - א. רבי ינאי פתח לנכדו - אם היית יודע שכשאתה נודר משפשפים בשמים במעשיך, [ואחר נדרים לבקר] היית נודר? אמר לו שלא, והתיר לו. ואנחנו לא פותחים כך, כי שמא אינו מתחרט ורק מבושת חומר העבירה אומר כן.
 - ב. לא פותחים במה שפתח ר"ג למה הוא סבא - יש בוטה כמדקרות חרב ולשון חכמים מרפא - כל הבוטה ראוי לדוקרו בחרב, אלא לשון חכמים מרפא, ואילו היית יודע שכך כתוב וכו'.
 - ג. ר' נתן אומר: הנודר - כאילו בנה במה, בשעת איסור במות, והמקיימו, שאינו נשאל עליו- כאילו מקריב עליו קרבן,
 - א. רב כהנא: ברישא - פתחינן, שלפי שאין העבירה של בנה במה גדולה כל כך אם אינו מתחרט בלבו לא יתבייש מלומר האמת. בסיפא - אביי אמר: פתחינן. רבא אמר: לא פתחינן, שמא מתוך חומר העבירה של שחוטיו חוץ מתבייש.
 - ב. רב טביומי: בסיפא - לא פתחינן. ברישא - אביי אמר: פתחינן, רבא אמר: לא פתחינן. להלכה: לא פתחינן לא ברישא ולא בסיפא.
 - ד. לא פותחים במה שאמר שמואל: אע"פ שמקיים הנדר נקרא רשע. גזירה שווה 'חדלה חדלה': וכי תחדל לנדור' - שם רשעים חדלו רוגז'. רב יוסף הוכיח כך מהמשנה: כנדרי כשרים - לא אמר כלום, כנדרי רשעים - נדר בנזיר ובקרבן ובשבועה.
2. מה אמר רבי יונתן על מי שכועס?
 - א. כל מיני גיהנם שולטין בו, שנא' והסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך, ואין רעה אלא גיהנם, שנאמר: כל פעל ה' למענהו וגם רשע ליום רעה.
 - ב. התחתוניות שולטות בו, שנא' ונתן ה' לך שם לב רגז וכליון עינים ודאבון נפש, איזהו דבר שמכלה את העינים ומדאיב את הנפש? - התחתוניות.
3. כשעלה עולא לארץ ישראל נתלוו אליו שני יהודים מבי חוזהא ואחד בכעסו שחט את חבריו, ושאל את עולא האם עשה טוב, מה ענה לו עולא?

אמר לו: כן, ופרע לו בית השחיטה [מחמת מורא מהרוצח]

כשהגיע עולא לר' יוחנן שאלו האם ח"ו החזקתי ידי עוברי עבירה? ענה לו: נפשך הצלת.

ותמה רבי יוחנן: הרי הפסוק [ונתן ה' לך שם לב רגז' לגבי בבל וחול' נאמר, וענה עולא אכן באותה שעה לא עברנו עדיין את הירדן לצד א"י.
4. אלו עוד מימרות למדנו בגנות הכעס?
 - א. רבה בר רב הונא: כל הכועס - אפי' שכינה אינה חשובה כנגדו, שנאמר: רשע כגובה אפו בל ידרוש אין אלקים כל מזמותיו.
 - ב. ר' ירמיה מדיפתי: משכח תלמודו ומוסיף טיפשות, שנאמר: כי כעס בחיק כסילים ינוח, וכתוב: וכסיל יפרוש אולת.
 - ג. רב נחמן בר יצחק: בידוע שעונותיו מרובין מזכותיו, שנאמר: ובעל חימה רב פשע.
 - ד. רב אדא ברבי חנינא: אם לא היו ישראל חוטאין - לא ניתן להם אלא חמשה חומשי תורה וספר יהושע בלבד, שערכה של ארץ ישראל הוא, 'כי ברוב חכמה רב כעס'. ברוב דברי חכמת הנביאים יש סימן לרוב הכעס שהכעיסו ישראל את הקב"ה.
5. ר' אסי: הנשבע באלוקי ישראל אין נזקקין [לכתחילא] להתיר שבועתו, חוץ מאיזה אופן?

קונם אשתי נהנית לי מפני שגנבה את כסי או שהכתה את בני, ונודע שלא גנבה ושלא הכתו. [משום שלום בית ומשום שבועת שגגות]

מעשה - שרב אסי אמר לאשה אם היית נודרת ב'מוהי' שהוא כינוי בעלמא הייתי מזדקק לך, כעת שנדרת באלוקי ישראל איני מתיר לך. [יש גורסים במוהי לא הייתי מתיר וכ"ש באלוקי ישראל].

וכן אמר רב יוסף כשבא אצלו רב כהנא ונשבע באלוקי ישראל שלא יטעם אצלו שאין נזקקין להתיר לו.

ולהלכה - ר' נחמן פסק: פותחין בחרטה, ונזקקין לנשבע באלוקי ישראל.

המעשה ברב נחמן ורב סחורה יובא בדף הבא.